

Autorzy: Bogumiła Leśniak, Andrzej Peć

TEMAT ZAJĘĆ:

Wyprawa z Etnoekipą. Wyruszamy w świat nam najbliższy

ETAP EDUKACYJNY:

klasy I–III szkoły podstawowej, edukacja wczesnoszkolna

CZAS REALIZACJI:

90 minut w formie kształcenia zintegrowanego

CELE OGÓLNE W ZAKRESIE EDUKACJI KULTUROWEJ/REGIONALNEJ:

- poznanie specyfiki kulturowej i przyrodniczej swojej miejscowości oraz regionu
- rozwijanie wartości rodzinnych związanych z wartościami kulturowymi wspólnoty lokalnej
- kształtowanie poczucia własnej tożsamości lokalnej i regionalnej
- budzenie wrażliwości na wartości duchowe, społeczne i materialne kultury lokalnej i regionalnej
- poznanie specyfiki wsi i miasta

CELE OPERACYJNE:

Uczeń:

- wymienia bohaterów Etnoekipy
- zna znaczenie pojęcia „etno”
- wyjaśnia znaczenie metafor: „chodzić z głową w chmurach”, „ognisko domowe”
- opisuje własny dom i miejscowość, w której mieszka
- wymienia charakterystyczne cechy środowiska wiejskiego i miejskiego
- wskazuje walory turystyczne swojej miejscowości
- współpracuje z innymi uczniami w sytuacjach zadaniowych
- wykazuje wrażliwość na wartości duchowe, społeczne i materialne kultury lokalnej i regionalnej
- wykazuje wrażliwość na wartości przyrodnicze najbliższego otoczenia
- wskazuje na mapie Polski region/miejscowość, w której mieszka

METODY I TECHNIKI:

opowiadanie, opis, pokaz, aktywne słuchanie, opowieść ruchowa

FORMY PRACY:

praca indywidualna, praca zespołowa, praca w parach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

publikacja pt. „Wyprawy z Etnoekipą. Poznaj dawną wieś”, mapa Polski, karty pracy, kartki papieru, przybory piśmiennicze, publikacje o miejscowości i regionie, zdjęcia, ilustracje z folderów lub z zasobów Internetu

REALIZOWANE CELE PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

Edukacja polonistyczna – uczeń:

- słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie; 1.1
- wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi; 1.2
- wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na określony temat; 2.3
- czyta płynnie, poprawnie i wyraziście na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w toku zajęć; 3.1

Edukacja społeczna – uczeń:

- identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; 1.1

Edukacja przyrodnicza – uczeń:

- określa położenie i warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy, opisuje charakterystyczne formy terenu, składniki przyrody, charakterystyczne miejsca, np. miejsca pamięci narodowej, najważniejsze zakłady pracy, w tym ważniejsze przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe, interesujące zabytki, pomniki, tereny rekreacyjne, parki krajobrazowe, parki narodowe; 3.1

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Nauczyciel wita uczniów zabawą:

Witam dzieci, które lubią słoneczną pogodę. (Uczniowie wstają z miejsc i machają rękami.)

Witam wszystkich, którzy lubią przygody.

Witam dzieci, które mają w domu zwierzątko.

Witam dzieci lubiące bajki.

Witam tych, którzy lubą niespodzianki.

Nauczyciel pokazuje uczniom torbę lub paczkę obwiązaną kokardą i stwierdza, że skoro lubią niespodzianki, to właśnie ma coś dla nich. Po otwarciu prezentuje uczniom książki „Wyprawy z Etnoekipa. Poznajamy dawną wieś”, których wydawcą jest Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi w Warszawie.

2. Nauczyciel dzieli uczniów na 6 grup, każda grupa otrzymuje losowo 1 tom z serii zatytułowanej „Wyprawy z Etnoekipa. Poznaj dawną wieś” (zachęcamy również do wykorzystania strony: <https://etnoekipa.pl/>).

Nauczyciel prosi, aby uczniowie zapoznali się z zawartością książki, jeżeli potrafili – odczytali jej tytuł i zdobyli jak najwięcej informacji na jej temat.

Następnie przedstawiciel grupy na forum klasy opowiada co udało się grupie dowiedzieć (jakie zebrać informacje) na temat książki. Każda z grup prezentuje rezultaty swojego „dochodzenia”.

Po wystąpieniu liderów grup, nauczyciel podsumowuje przedstawione informacje, a następnie prosi o udzielenie odpowiedzi na pytanie:

Czym będziemy się zajmować i dokąd udamy się na wyprawę?

3. Zapoznanie z bohaterami, którzy będą nam towarzyszyć w wyprawie.

Nauczyciel pyta uczniów:

Czy zauważyliście postacie pojawiające się w książkach? Jakie mają imiona?

Nauczyciel zapisuje na tablicy imiona bohaterów oraz zamieszcza wydrukowane podobizny postaci.

Odczytuje informacje na ich temat nie wymieniając imienia postaci (tom I, str. 2 i 3). Na podstawie wysłuchanego tekstu uczniowie odgadują o kim jest mowa i przyporządkowują imię do podobizny bohatera na tablicy.

(plansze z postaciami w **załączniku 1**)

Następnie nauczyciel odczytuje tytuł cyklu „Wyprawy z Etnoekipa. Poznaj dawną wieś” i prosi uczniów o odpowiedź na pytanie:

Jak nazwana jest grupa postaci, które poznaliśmy?

Umieszcza lub pisze na tablicy nazwę **Etnoekipa**.

4. Nauczyciel wyjaśnia następujące pojęcia:

etno – termin w tłumaczeniu na wszystkie języki świata oznacza „ludzie, naród, społeczeństwo, plemię”

ekipa – grupa ludzi w jakiś sposób zorganizowanych

5. Uczniowie na podstawie ilustracji i wysłuchanego wcześniej tekstu słownie opisują, ze szczególnym uwzględnieniem charakterystycznych cech i atrybutów, wymieniane przez nauczyciela postacie Etnoekipy:

Bazyl.... (okulary, smartfon do wyszukiwania informacji i robienia fotografii)

Bebok dla przyjaciół **Bebe**.... (bujne włosy i różki, często z książką i notesem do zapisywania informacji)

Buczka.... (wielkie oczy, szpiczaste uszy, uwielbia zagadki i ciekawostki, zadaje wiele pytań)

Chmurnica, zdobnie **Chmuri**... (uśmiechnięta dziewczyna, określa siebie jako marzycielkę, zna wiele przysłów, przezornie sprawdza pogodę i planuje zwiedzanie).

Uczniowie (którzy potrafią czytać) układają w parach zdanie z rozsypanki wyrazowej (kl. 1) lub sylabowej (klasy 2 i 3) (**załącznik 2**)

Głośno odczytują ułożone hasło.

Nauczyciel pyta uczniów:

Co to znaczy, że ktoś „chodzi z głową w chmurach”?

6. Zabawy ruchowe.

Zabawa 1 – Uczniowie wypowiadają imię wskazanej przez nauczyciela postaci. Dzielią imię na sylaby, jednocześnie wyklaskują lub uderzają dłońmi o kolana.

Zabawa 2 – Nauczyciel poleca uczniom, by zapamiętali poniższy opis postaci a następnie, gdy wskaże im ilustrację danego bohatera, wykonali czynność ruchowe z zapamiętanego opisu:

Chmurnica – chodzimy na palcach z wysoko uniesionymi rękami udajemy łapanie chmur

Bazyl – latamy jak smok poruszając skrzydłami

Buczka – kucamy i pocieramy dłońmi o siebie, naśladując ruch rozpalania ogniska

Bebok – siadamy na podłodze i udajemy, że czytamy książkę

Zabawę nr 2 można przeprowadzić ponownie, tym razem to uczniowie proponują aktywności.

7. Nauczyciel zachęca uczniów do rozmowy i refleksji:

Poznaliśmy już przyjaciół z Etnoekipy, wiemy, że lubią wyprawy. Teraz czas, aby oni poznali nas.

W jaki sposób możemy ich zachęcić do odwiedzenia naszej miejscowości?

W jakie miejsca chcielibyśmy ich zaprowadzić?

Co najpiękniejszego, najatrakcyjniejszego znajduje się w naszej miejscowości?

Uczniowie podają swoje odpowiedzi i sugestie (można ich zachęcić do argumentacji: dom, szkoła, boisko, plac zabaw, kościół, dom kultury, muzeum, las,)

Nauczyciel pyta uczniów:

Które z wymienionych miejsc jest dla Was najbliższe, najważniejsze ? (dom rodzinny)

Następnie wspólnie rozwiązują rebus umieszczony na tablicy (**załącznik 3**)

Który z członków Etnoekipy jest opiekunem „Ogniska domowego”?

Czym jest „ognisko domowe”?

Uczniowie nawiązują odpowiedzią do domu rodzinnego, argumentując, dlaczego to miejsce jest dla nich ważne.

8. Każdy uczeń otrzymuje przygotowany szablon domu (**załącznik 4**), rysują kredkami siebie i członków swojej rodziny, Uczniowie kl. 2 i 3 podpisują narysowane osoby wpisując ich imiona.

9. Po wykonaniu ćwiczenia uczniowie siadają w kręgu wokół dużej kartki papieru, na której zaznaczone jest miejsce np. szkoła, droga, rzeka. Nauczyciel proponuje stworzenie mapy, prosi, by uczniowie umieścili swoje domy na arkuszu. Następnie pokazuje uczniom przygotowane zdjęcia, ilustracje z folderów itp. związane z charakterystycznymi miejscami miejscowości; wybrani uczniowie umieszczają je na tworzonej mapie. Po przyklejeniu ilustracji, mapę uzupełniamy rysując elementy przyrody: lasy, pola, łąki.

Nauczyciel pyta:

Do czego potrzebna jest mapa? Czy przyda się bohaterom Etnoekipy?

10. Rozmowa odwołująca się do wiedzy i doświadczeń uczniów – wskazywanie różnic pomiędzy wsią i miastem z uwzględnieniem wielkości, architektury, zajęć ludności. Próba odpowiedzi na pytania:

Czy miejsce, w którym mieszkamy to wieś czy miasto?

Co o tym świadczy?

Jakie są różnice między miastem a wsią?

Nauczyciel podsumowuje i przypomina wcześniejsze wypowiedzi uczniów: domy w których mieszkacie, wszystkie wymienione przez Was wcześniej budynki, oraz drogi, parki, zostały stworzone przez człowieka i razem z otaczającą przyrodą tworzą naszą miejscowość. Zadaje pytanie:

Jak nazywa się nasza miejscowość?

Wybrany uczeń umieszcza kartkę z nazwą na tworzonej mapie. Następnie nauczyciel prosi chętnego ucznia by wskazał region w którym znajduje się jego miejscowość na mapie Polski i umieścił kartkę z nazwą.

11. Nauczyciel czyta informacje zawarte w tekście tomu I na str. 7 – Toponomastyka; po przeczytaniu tekstu proponuje uczniom zabawę w zgadywanke.

Zabawa: Nauczyciel w koszyczku ma przygotowane karteczki z nazwami wsi. Losuje karteczkę i odczytuje nazwę. Uczniowie mają za zadanie podać swoje skojarzenia.

12. Na podsumowanie zajęć uczniowie indywidualnie wypełniają tabelkę na Karcie Pracy zaznaczając właściwe odpowiedź (**załącznik 5**) Zabawa Prawda – Fałsz

Nauczyciel podaje instrukcje:

Po wysłuchaniu zdania które przeczytam, pomaluj właściwą kratkę z literą; jeżeli zdanie jest prawdziwe – pod wyrazem TAK, jeżeli fałszywe – pod wyrazem NIE.

1. *Etnoekipa to grupa czworga przyjaciół.*
2. *„Ognisko domowe” palimy w lesie.*
3. *Chmurnica ma czarne włosy.*
4. *Rodzina to ja, moje rodzeństwo i rodzice.*
5. *Bazyl jest krasnoludkiem.*
6. *W mieście są wysokie budynki i szerokie ulice.*
7. *Bebok ma bujne włosy i różki.*
8. *Buczka ma szpiczaste uszy i wielkie oczy.*
9. *Na wsi są tory, po których jeżdżą tramwaje.*

Hasło: **Wyruszamy na wyprawę**

Uczniowie odczytują hasło: najpierw z pokolorowanych pól, następnie z niepokolorowanych.

13. Nauczyciel podsumowuje zajęcia, a następnie pyta uczniów:

Jakie macie propozycje do kolejnych wypraw z Etnoekipą?